

Poradnik dla samorządów dotyczący wypłaty dodatku węglowego

UWAGA: W dniu 20 września 2022 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U. 2022 poz. 1692, **1967**). Znowelizowane przepisy zapewniają m.in. uszczelnienie systemu, zwiększają możliwości samorządów w zakresie weryfikacji wniosków oraz wydłużają termin na wypłatę dodatków węglowych. Jednocześnie do postępowań w sprawie wypłaty dodatku węglowego, w których **do dnia 20 września 2022 r. nie dokonano wypłaty środków dla wnioskodawcy, należy stosować znowelizowane przepisy ustawy o dodatku węglowym.**

I. Informacje ogólne

1. Czym jest dodatek węglowy?

Dodatek węglowy to **jednorazowe** świadczenie w wysokości 3 tys. zł. Przysługuje gospodarstwu domowemu, w którym **główne źródło ogrzewania zasilane jest paliwem stałym¹.**

2. Komu przysługuje dodatek węglowy?

Dodatek węglowy przysługuje gospodarstwom domowym, które spełniają **jednocześnie** następujące warunki:

- głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego** wnioskodawcy musi być kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe,
- wskazane przez wnioskodawcę źródło ogrzewania zasilane jest **węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego,**
- wskazane przez wnioskodawcę źródło ogrzewania **musi być wpisane lub zgłoszone** do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków,
- wpisanie bądź zgłoszenie głównego źródła ogrzewania do CEEB uprawniające do przyznania dodatku węglowego **musi być zrealizowane do dnia 11 sierpnia 2022 r.** Wskazany termin nie dotyczy nowych źródeł ogrzewania, tj. **wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do CEEB** (o których mowa w art. 27g ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków).

II. Skład gospodarstwa domowego i miejsce zamieszkania

3. Gospodarstwa domowe jednoosobowe i wieloosobowe

Przez gospodarstwo domowe, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym, rozumie się:

¹ Na potrzeby ustawy o dodatku węglowym przez paliwa stałe rozumie się **węgiel kamienny, brykiet lub pelet zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego.**

- a) osobę fizyczną **samotnie zamieszkującą i gospodarującą** (gospodarstwo domowe jednoosobowe)

lub

- b) osobę fizyczną oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione **pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące** (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

W przypadku gospodarstw domowych jednoosobowych należy zwrócić uwagę na warunek **samotnego zamieszkiwania i gospodarowania**. Wobec tego nie można uznać, że w jednym lokalu mieszkalnym (bądź budynku jednorodzinnym) prowadzonych jest kilka jednoosobowych gospodarstw domowych, ponieważ nie jest spełniona przesłanka **samotnego zamieszkiwania**.

Prowadzenie wieloosobowego gospodarstwa domowego wiąże się ze wspólnym **zamieszkiwaniem, gospodarowaniem** (w tym wspólnym ponoszeniem kosztów paliwa czy wykonywaniem wspólnie obowiązków domowych) oraz pozostawaniem **w faktycznym związku** (współdziałanie w celu zaspokojenia wspólnych potrzeb życiowych).

W celu wyjaśnienia wątpliwości w zakresie pojęcia wspólnego gospodarowania, spośród wielu przykładów wyjaśnień na gruncie orzecznictwa sądów, można przytoczyć fragment jednego z wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego określającego definicję *wspólnego gospodarowania*: „Wspólnie gospodarować oznacza wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego. Cechami charakterystycznymi dla prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego może być udział i wzajemna ścisła współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu, niezarobkowanie i pozostawanie w związku z tym na całkowitym lub częściowym utrzymaniu osoby, z którą prowadzi się gospodarstwo domowe, a wszystko dodatkowo uzupełnione cechami stałości, które tego typu sytuację charakteryzują. Na okoliczność wspólnego gospodarowania składają się różne elementy, jak ponoszenie kosztów i opłat za mieszkanie, opieka udzielana w chorobie, wykonywanie zwykłych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, dysponowanie wspólnym dochodem z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb życiowych.”(I OSK 1483/16).

4. Wiele gospodarstw domowych w jednym budynku/lokalu

Na potrzeby przyznawania dodatku węglowego przyjmuje się jako zasadę, że **pod jednym adresem zamieszkania znajduje się jedno gospodarstwo domowe**. w świetle niepokojących informacji o próbach wyłudzenia dodatków przez wnioskodawców „sztucznie” dzielących gospodarstwa domowe, ustawodawca zdecydował o doprecyzowaniu przepisów poprzez **wyraźne wskazanie, że jeden dodatek węglowy przysługuje na jeden adres zamieszkania**.

Wobec powyższego, zgodnie art. 2 ust. 3a ustawy o dodatku węglowym, w przypadku gdy **pod jednym adresem** zamieszkuje kilka gospodarstw domowych, przyznany może być **tylko jeden dodatek węglowy**.

Jednocześnie zgodnie z art. 2 ust 3b ww. ustawy, w przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten jest wypłacany wnioskodawcy, **który złożył wniosek jako pierwszy** (pozostałe wnioski pozostawia się bez rozpoznania).

W przypadku złożenia przez wnioskodawców kilku wniosków na jeden adres zamieszkania, gmina powinna dokonać weryfikacji w celu ustalenia wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Jednocześnie należy podkreślić, że organ rozpatrujący wniosek może zwrócić się do wnioskodawców o złożenie oświadczenia w przedmiocie. Wyrażona w art. 7 KPA zasada prawdy obiektywnej upoważnia organ administracji do podjęcia z urzędu wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli, w tym do złożenia stosownych oświadczeń.

5. Czy wniosek o dodatek węglowy może złożyć osobno mąż i żona, jeżeli mają rozdzielność majątkową oraz jeżeli nie mają rozdzielności majątkowej?

Kwestia rozdzielności majątkowej nie ma znaczenia w procesie przyznawania dodatku węglowego. Decydujące jest czy małżonkowie wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe i kwestia rozdzielności majątkowej nie powinna mieć przy tym znaczenia. Należy kierować się tutaj, wypracowaną w orzecznictwie, definicją gospodarstwa domowego, (np. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lutego 2017 r. I OSK 1483/16 Wspólne gospodarowanie – definicja), na którą składa się zamieszkiwanie oraz gospodarowanie. Ponownie warto przypomnieć, że oświadczenia wnioskodawcy składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń a organ rozpatrujący ma prawo sprawdzić informacje podane we wniosku i w przypadku uzasadnionych wątpliwości, wezwać wnioskodawcę do złożenia dodatkowych wyjaśnień, korzystając z zasady prawdy obiektywnej.

6. Członkowie gospodarstwa przebywający poza miejscem zamieszkania

W zakresie członków gospodarstwa domowego wieloosobowego przebywających z jakichś przyczyn poza tym gospodarstwem (np. za granicą, w szpitalu, w domu opieki społecznej, w więzieniu), ale nadal wchodzących w jego skład, wnioskodawca **musi wskazać ich we wniosku.**

Dodatek węglowy **nie może zostać przyznany** osobom deklaruującym prowadzenie jednoosobowego gospodarstwa domowego, które przebywają poza granicami kraju, bądź przebywają w miejscach/ośrodkach zaspokajających ich potrzeby bytowe (nawet w przypadku pobierania odpłatności za świadczone usługi), do których zaliczyć można np. domy opieki społecznej, więzienia, klasztory, szpitale.

7. Najem oraz zamieszkiwanie w kilku lokalizacjach

Gospodarstwo domowe, które wynajmuje lokal mieszkalny lub któremu jest on użyczany może wnioskować o przyznanie dodatku węglowego – **nie jest istotne kto jest właścicielem lokalu.** Dla jednego lokalu **nie może być złożony więcej niż jeden wniosek** o wypłatę dodatku węglowego (np. złożenie dodatku przez najemcę oraz przez właściciela). Uprawnioną osobą do otrzymania dodatku węglowego jest ta, która **faktycznie dysponuje lokalem i prowadzi w nim swoje gospodarstwo domowe** (co w przypadku wątpliwości może być zweryfikowane np. poprzez żądanie przedstawienia umowy najmu).

Jednocześnie przyjmuje się, że **prowadzenie gospodarstwa domowego możliwe jest tylko w jednej lokalizacji.** Wobec tego niedopuszczalne jest występowanie przez wnioskodawcę o wypłacenie kilku dodatków węglowych w związku z np. okresowym zamieszkiwaniem w kilku lokalizacjach (które mogą znajdować się w tej samej gminie bądź różnych gminach).

Należy mieć tutaj na uwadze, że **jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego** (zgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku węglowym).

8. Budynki niemieszkalne (altany, działki)

Należy wskazać, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o dodatku węglowym świadczenia przysługuje osobie w gospodarstwie domowym zdefiniowanym w ust. 2 z użyciem określenia „zamieszkiwanie i gospodarowanie”. Wobec tego należy stwierdzić, że dodatek węglowy **nie może być przyznany wnioskodawcy deklarującemu prowadzenie gospodarstwa w budynku niemieszkalnym** (np. altanka działkowa, garaż), ponieważ w oczywisty sposób w takiej sytuacji nie jest spełniony warunek **zamieszkiwania**. W tym kontekście warto wskazać również, że zgodnie z art. 12 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. 2014 poz. 40) na działce ROD **nie wolno zamieszkiwać**.

9. Czy konieczne jest zameldowanie w miejscu prowadzenia gospodarstwa domowego aby otrzymać dodatek węglowy?

Nie jest konieczne zameldowanie w miejscu zamieszkania w miejscu prowadzenia gospodarstwa domowego.

Dla przyznania dodatku węglowego kluczową informacją jest **faktyczne zamieszkiwanie i prowadzenie gospodarstwa domowego w danym miejscu, na obszarze gminy, do której składa się wniosek**.

Jednocześnie **prowadzenie gospodarstwa domowego możliwe jest tylko w jednej lokalizacji**. Wobec tego niedopuszczalne jest występowanie przez wnioskodawcę o wypłacenie dodatku węglowego w więcej niż jednym miejscu nawet w przypadku, kiedy wnioskodawca ma kilka nieruchomości zlokalizowanych w różnych miejscach w Polsce. Należy mieć tutaj na uwadze, że **jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego** (zgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku węglowym).

10. Czy dodatek węglowy przysługuje mieszkańcom domów wielorodzinnych, np. kamienic i bloków?

Dodatek węglowy przysługuje mieszkańcom budynków wielorodzinnych, w przypadku gdy dom ten ogrzewany jest paliwami stałymi – zarówno poprzez indywidualne źródła ogrzewania zainstalowane w lokalach (źródło to **musi być głównym źródłem ogrzewania** lokalu) jak i poprzez ogrzewanie z kotłowni węglowej znajdującej się w budynku, bądź z **lokalnej sieci ciepłowniczej** obsługiwanej przez kocioł węglowy. Każde gospodarstwo domowe w budynku wielorodzinnym powinno indywidualnie wystąpić o dodatek węglowy.

Warto wskazać, że pojęcie lokalnej sieci ciepłowniczej zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. 2022 poz. 438). Zgodnie z zawartymi tam definicjami, **lokalna sieć ciepłownicza jest to sieć ciepłownicza dostarczająca ciepło do budynków z lokalnych źródeł ciepła**. Zaś lokalne źródło ciepła oznacza:

- 1) kotłownię lub węzeł cieplny, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku;
- 2) ciepłownię osiedlową lub grupowy wymiennik ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczającą ciepło do budynków.

Jeśli jednak ciepło do danego budynku dostarczane jest z ciepłowni bądź elektrociepłowni poprzez system ciepłowniczy (co nie stanowi lokalnej sieci ciepłowniczej w rozumieniu przytoczonej wyżej definicji), to w takim przypadku gospodarstwu zamieszkującemu ten budynek **nie należy się dodatek węglowy**.

Podsumowując, mieszkańcy budynku kwalifikują się do otrzymania dodatku węglowego, jeśli **nie zakupują ciepła od podmiotu zajmującego się zawodowo wytwarzaniem ciepła lub prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania ciepła**, ale nabywają to ciepło od właściciela lub zarządcy budynku, którzy zgodnie z art. 45a ust. 5 ustawy - Prawo energetyczne - rozliczają i pobierają opłaty od tych mieszkańców ustalone w taki sposób, aby zapewniały **wyłącznie pokrycie ponoszonych przez odbiorcę kosztów ciepła**.

UWAGA: W przypadku gdy ogrzewanie budynku realizowane jest przez **lokalną sieć ciepłowniczą**, obsługiwaną z kotła na paliwo stałe w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym, do wniosku należy załączyć **oświadczenie właściciela lub zarządcy budynku o takim sposobie ogrzewania budynku zgodnie ze zgłoszeniem lub wpisem do centralnej ewidencji emisyjności budynków**.

III. Prowadzenie spraw związanych z dodatkiem węglowym

11. Weryfikacja danych zawartych we wniosku

Zgodnie z art. 2 ust. 15 ustawy o dodatku węglowym gmina zobowiązana jest do weryfikacji wniosku o wypłatę dodatku węglowego.

Należy wskazać, że weryfikując prawdziwość danych wskazanych we wniosku o wypłatę dodatku węglowego i dążąc do ustalenia stanu faktycznego, niezbędne jest szczególnie uważne zweryfikowanie takiego wniosku przez gminę.

Zgodnie w art. 2 ust. 15a wskazano, że dokonując weryfikacji wniosku o wypłatę dodatku węglowego, wójt, burmistrz albo prezydent miasta bierze pod uwagę **w szczególności**:

- 1) informacje wynikające z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 2) informacje uzyskane w związku z postępowaniem o przyznanie:
 - a) świadczeń rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego
 - b) świadczenia wychowawczego,
 - c) dodatku osłonowego,
 - d) dodatku mieszkaniowego,
- 3) dane zgromadzone w rejestrze PESEL oraz rejestrze mieszkańców.

Dodatkowo art. 2 ust. 15b-15e daje organom rozpatrującym wnioski o wypłatę dodatku węglowego możliwość przeprowadzenia **wywiadu środowiskowego**, który ma na celu ustalenie faktycznego stanu danego gospodarstwa domowego. Niewyrażenie zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, stanowi podstawę do odmowy przyznania dodatku węglowego

Warto zaznaczyć, że w przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do informacji zawartych we wniosku organ zawsze może wezwać wnioskodawcę do złożenia dodatkowych wyjaśnień i zażądać przedstawienia dodatkowych informacji np. deklaracji podatkowych, umowy najmu mieszkania/lokalu, umowy użyczenia mieszkania/lokalu, orzeczenia o rozwodzie/separacji.

Należy mieć również na uwadze, że oświadczenia wnioskodawcy zawarte we wniosku o wypłatę dodatku węglowego składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń i **w przypadku uzasadnionych wątpliwości konieczne jest zawiadomienie organów ścigania.**

Zaniechanie przez organ obowiązku weryfikacji informacji zawartych we wniosku w przypadku powzięcia wątpliwości w zakresie tych informacji lub przyznanie dodatku węglowego pomimo posiadania wiedzy o złożeniu nieprawdziwego oświadczenia przez wnioskodawcę jest obarczone odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

12. Stosowanie kodeksu postępowania administracyjnego (KPA)

Do spraw związanych z dodatkiem węglowym, mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA).

Zgodnie z art. 3 ust 3 ustawy o dodatku węglowym w sprawach nieuregulowanych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052 oraz z 2022 r. poz. 1301).

13. Wezwanie do uzupełnienia braków

W przypadku nieprawidłowego wypełnienia wniosku, braku podpisu lub niezłączenia wymaganych dokumentów, organ ma prawo do wezwania wnioskodawcy do jego poprawienia (w ciągu 14 dni) bądź uzupełnienia brakujących dokumentów (w terminie od 14 do 30 dni).

Powyższe wynika z art. 24a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych: „W przypadku złożenia **nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot** realizujący świadczenia wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenia do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.”, „W przypadku gdy osoba złoży wniosek **bez wymaganych dokumentów**, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.”

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 35 § 3 KPA, **załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania**, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

14. Delegacja obsługi dodatku

Do załatwiania indywidualnych spraw administracji publicznej upoważnione mogą zostać m.in. inne jednostki organizacyjne (**np. ośrodki pomocy społecznej**). Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o dodatku węglowym wójt, burmistrz lub prezydent miasta może upoważnić m.in. kierownika ośrodka pomocy społecznej **do prowadzenia spraw** związanych z dodatkiem węglowym, w tym **do wydawania rozstrzygnięć w tych sprawach.**

15. Wydawanie decyzji w zakresie dodatku węglowego

Przyznanie przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta dodatku węglowego nie wymaga wydania decyzji. Jednak odmowa przyznania dodatku węglowego, uchylenie oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku węglowego, wymagają wydania decyzji.

16. Informowanie o przyznaniu dodatku węglowego

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu dodatku węglowego na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej, o ile został wskazany we wniosku o wypłatę dodatku węglowego.

W przypadku gdy wnioskodawca nie wskazał adresu poczty elektronicznej we wniosku o wypłatę dodatku węglowego, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, odbierając ten wniosek od wnioskodawcy, informuje go o możliwości odebrania od tego organu informacji o przyznaniu dodatku węglowego.

Nieodebranie informacji o przyznaniu dodatku węglowego nie wstrzymuje wypłaty tego dodatku.

17. Odwołanie wnioskodawcy od decyzji

Odmowa przyznania dodatku węglowego, uchylenie oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku węglowego, wymagają wydania decyzji. Należy wskazać, że od decyzji administracyjnej odmownej lub stwierdzającej nienależnie pobrane świadczenie przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (SKO), za pośrednictwem organu, który wydał decyzję, w terminie 14 dni od doręczenia decyzji.

18. Weryfikacja wpisu/zgłoszenia do CEEB oraz prawdziwości danych dotyczących źródeł ogrzewania; deklaracje CEEB zawierające niepełne informacje

Zarówno gminy, jak i ośrodki pomocy społecznej, posiadają prawo do weryfikacji w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEb) informacji dotyczących źródła ogrzewania wnioskodawcy (zgodnie z art. 2 ust. 15 oraz art. 3 ust. 2 ustawy o dodatku węglowym).

W zakresie prawdziwości danych zawartych we wniosku (używanie jednego z wymienionych we wniosku i ustawie źródeł ogrzewania jako **głównego źródła ogrzewania**; zasilane tego źródła ogrzewania **węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego**) należy mieć na uwadze, że oświadczenia wnioskodawcy zawarte we wniosku składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Jednocześnie należy pamiętać, że organ w przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do informacji zawartych we wniosku **może wezwać wnioskodawcę do złożenia dodatkowych wyjaśnień**, przekazania odpowiednich dokumentów czy dowodów. Możliwość ta dotyczy również przypadków gdzie deklaracja CEEb zawiera niepełne informacje – np. nie wskazano, że źródło ciepła jest źródłem eksploatowanym, nie wskazano, że jego funkcją jest ogrzewanie (C.O.), czy też (w przypadku kotłów na paliwo stałe) nie wskazano stosowanego rodzaju paliwa.

19. Wpis/zgłoszenie do CEEB a własność źródła ogrzewania

W zakresie wypłaty dodatku węglowego **nie jest istotne, kto jest właścicielem źródła ogrzewania (właścicielem nieruchomości)**. Istotne jest faktyczne **korzystanie** przez gospodarstwo domowe wnioskodawcy z danego źródła ogrzewania wpisanego do CEEB.

20. Termin zgłoszenia źródła ogrzewania do CEEB

Jedną ze zmian wprowadzonych w nowelizacji ustawy o dodatku węglowym jest doprecyzowanie kwestii terminu dokonania zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ogrzewania do CEEB. Powodem wprowadzenia ww. doprecyzowania były informacje o próbach wyłudzenia dodatków węglowych poprzez nieuprawnione zmodyfikowanie złożonej wcześniej deklaracji CEEB, aby zyskać uprawnienie do pobrania świadczenia (np. poprzez zamianę zgłoszonego kotła gazowego na kocioł węglowy).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, główne źródło ogrzewania wskazane we wniosku o wypłatę dodatku węglowego **musi być wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków**, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. z 2022 r. poz. 438, 1561 i 1576), **do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu** - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych **po raz pierwszy** do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.

Wobec tego, w przypadku gdy po 11 sierpnia 2022 r. dokonano modyfikacji złożonej deklaracji CEEB, która to modyfikacja spowodowała uzyskanie uprawnienia do pobrania dodatku węglowego (np. zmiana kotła gazowego na kocioł na paliwo stałe) – świadczenie to nie może być przyznane.

Jeżeli jednak modyfikacja dokonana po dniu 11 sierpnia 2022 r. nie wpływała na uzyskanie uprawnienia do pobrania dodatku (np. w deklaracji złożonej przed 11 sierpnia 2022 r. wyszczególnione było źródło ogrzewania na paliwo stałe, które wskazane zostało we wniosku o wypłatę dodatku) – świadczenie to może być przyznane.

Jednocześnie w przypadku zgłoszenia po 11 sierpnia 2022 r. nowej deklaracji CEEB ze źródłem zgłaszanym po raz pierwszy (np. w nowo wybudowanym budynku bądź w przypadku nowego źródła w już istniejącym budynku) i wskazanie tego źródła we wniosku o wypłatę dodatku węglowego – świadczenie to może być przyznane.

Należy zauważyć, że weryfikacja danych zawartej w deklaracji CEEB zgodnie ze stanem dzień 11 sierpnia 2022 r. może być utrudniona z powodu ograniczeń technicznych w zakresie dostępu pracownika gminy do wcześniejszych wersji danej deklaracji zawartej w systemie CEEB. W tym miejscu trzeba wskazać, że gmina może wezwać wnioskodawcę do złożenia dodatkowych wyjaśnień – np. przedstawienia deklaracji CEEB w wersji z przed dnia 11 sierpnia 2022 r. Należy wskazać również, że w przypadku deklaracji składanych papierowo (które są systematycznie dodawane do bazy CEEB przez pracowników gmin), gminy posiadają informacje w zakresie daty złożenia takiej deklaracji oraz jej treści.

UWAGA: Ustawowy termin obowiązujący właścicieli i zarządców budynków mieszkalnych i niemieszkalnych do złożenia deklaracji o źródłach ciepła minął 30 czerwca br. Jakkolwiek Główny Urząd Nadzoru Budowlanego udostępnił możliwość składania deklaracji również po tym terminie i odstąpił od automatycznego naliczania kar (informacja dostępna na stronie: <https://www.gunb.gov.pl/aktualnosc/wlascicielu-i-zarzadco-po-30-czerwca-wciaz-skladamy->

[deklaracje-do-ceed](#)), jednak zgodnie z art. 27h ust. 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji ten kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie składa w terminie deklaracji musi się liczyć z zagrożeniem karą grzywny, która może wynieść maksymalnie 5000 zł. Na stronie GUNB dostępny jest Komunikat Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego (treść komunikatu dostępna na stronie: <https://www.gunb.gov.pl/strona/komunikaty-ginb>), w którym wskazuje on, że **jakakolwiek zmiana rodzaju źródła ciepła oraz wykorzystywanego paliwa – nie z uwagi na popełnioną pomyłkę – lecz ze względu na potrzebę wykazania w CEEB kotła/pieca węglowego dla innych celów, jak np. uzyskanie dodatku osłonowego lub dodatku węglowego, może skutkować odpowiedzialnością karną za składanie fałszywego oświadczenia.**

21. Publikacja informacji o okresowej kontroli źródeł ogrzewania

W związku z informacjami o próbach wyłudzenia dodatków węglowych poprzez świadome działanie polegające na zmodyfikowaniu złożonej wcześniej deklaracji CEEB, w celu uzyskania uprawnienia do pobrania świadczenia (np. poprzez zamianę zgłoszonego kotła gazowego na kocioł węglowy lub dopisania kozy czy kominka), w nowelizacji przepisów ustawy o dodatku węglowym wprowadzono zapis obligujący organy samorządowe do **opublikowania informacji o okresowych kontrolach źródeł ogrzewania.**

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy o dodatku węglowym *Wójt, burmistrz albo prezydent miasta zamieszcza w widocznym miejscu oraz publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej informację o przeprowadzaniu przez osoby posiadające kwalifikacje kominiarskie okresowej kontroli źródeł ogrzewania, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 869 i 2490 oraz z 2022 r. poz. 1557)*

22. Zakup węgla w związku z przepisami ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. (w cenie do 996,60 zł/t)

Zgodnie z art 2 ust. 5 ustawy o dodatku węglowym, dodatek ten **nie przysługuje** gospodarstwom domowym, które zakupiły węgiel po cenie nie wyższej niż 996,60 zł brutto za tonę od sprzedawcy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców niektórych paliw stałych w związku z sytuacją na rynku tych paliw (Dz. U. poz. 1477)”.

Należy mieć na uwadze, że we wzorze wniosku o wypłatę dodatku węglowego znajduje się stosowne oświadczenie wskazujące, że gospodarstwo domowe wnioskodawcy nie korzystało ani nie korzysta z opału zakupionego na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. Należy w tym miejscu podkreślić, że oświadczenia wnioskodawcy składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, wobec czego podczas weryfikacji wniosku, zasadnym jest poleganie na kulturze oświadczenia i kierowanie się informacją zadeklarowaną przez wnioskodawcę w formularzu.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że zakup opału na zasadach przewidzianych przepisami ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. musiał zostać dokonany w okresie pomiędzy 28 lipca 2022 r., a 11 sierpnia 2022 r. oraz, że zakup ten wiązał się z wykonaniem szeregu dodatkowych czynności (np. przekazanie odpowiedniemu sprzedawcy deklaracji CEEB i złożenie stosownego oświadczenia), wobec czego **nie jest możliwe nieświadome bądź przypadkowe zakupienie przez wnioskodawcę (bądź członka jego rodziny) opału, które skutkowałoby brakiem możliwości uzyskania dodatku węglowego.**

Należy w tym miejscu podkreślić, że zakupienie opału na **zasadach rynkowych**, tj. poza mechanizmem wynikającym z ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. – bez względu na cenę jaką zapłaciło gospodarstwo domowe wnioskodawcy, a także bez względu na to od którego sprzedawcy węgiel został zakupiony (np. zakup ze sklepu Polskiej Grupy Górniczej) **nie wyklucza z możliwości uzyskania dodatku węglowego**.

23. Stosowanie słowa kodowego „dodatek węglowy” w tytułach przelewów bankowych

Zgodnie z art. 7 i art. 8 ustawy o dodatku węglowym, świadczenie to **nie podlega egzekucji sądowej i administracyjnej**.

Należy wskazać, że obecne uwarunkowania uniemożliwiają skuteczną identyfikację środków jako dodatek węglowy – banki prowadzące rachunki bankowe, na które wpłyną przedmiotowe świadczenia nie będą posiadać informacji o pochodzeniu środków, tak aby nie dokonać ich zajęcia zgodnie z zawiadomieniem przekazanym przez organ egzekucyjny.

Wobec tego jednostki zajmujące się obsługą dodatków osłonowych, powinny **każdorazowo stosować w tytułach przelewów przedmiotowego świadczenia słowo kodowe: „dodatek węglowy”**. Wskazane oznaczenie przelewów umożliwi bankom i organom egzekucyjnym odpowiednią identyfikację wypłaconych środków.

24. Korygowanie złożonych już wniosków

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U z 2022 r. poz. 1692) w sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052 oraz z 2022 r. poz. 1301). Oznacza to, że w przypadku modyfikacji żądania przez wnioskodawcę, w szczególności poprzez złożenie kolejnego (skorygowanego) wniosku o wypłatę dodatku węglowego, zastosowanie znajdą przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

W tym kontekście należy wskazać, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem dopóki sprawa administracyjna nie została zakończona decyzją ostateczną, **strona może zmodyfikować swoje żądanie, a organ administracji publicznej ma obowiązek na nowo ocenić to żądanie w świetle przepisów prawa materialnego, po wyczerpującym ustaleniu stanu faktycznego** (zob. wyrok NSA z dnia 11 lipca 2013 r. sygn. II GSK 572/12, wyrok WSA w Warszawie z dnia 13 grudnia 2006 r. sygn. II SA/Wa 1371/06, wyrok WSA w Krakowie z dnia 28 kwietnia 2015 r. sygn. III SA/Kr 2083/14).

25. Stosowanie znowelizowanych przepisów ustawy o dodatku węglowym

W dniu **20 września 2022 r.** weszła w życie ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1967), w której (w art. 50) zawarto zestaw przepisów nowelizujących przepisy ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U. 2022 poz. 1692).

Należy zauważyć, że w art. 52 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wskazano, że: *Do postępowań w sprawie wypłaty dodatku węglowego **wszczętych i niezakończonych** przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzonych na podstawie ustawy zmienianej w art. 50 stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.*

Wobec powyższego, do postępowań w sprawie wypłaty dodatku węglowego, w których **do dnia 20 września 2022 r. nie dokonano wypłaty środków dla wnioskodawcy, należy stosować znowelizowane przepisy ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.**

IV. Sposób składania wniosku, terminy oraz wypłaty

26. Kto może złożyć wniosek o dodatek węglowy?

O wypłatę dodatku węglowego wnioskować może członek gospodarstwa domowego. W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego dla gospodarstwa domowego wieloosobowego złożyła **więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany jest wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy** (zgodnie z art. 2 ust. 4 ustawy o dodatku węglowym).

Istotne jest, że **jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego** (zgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku węglowym). W związku z tym, **jedna osoba nie może wchodzić w skład kilku gospodarstw domowych** – np. jedno dziecko może zostać wpisane jako członek tylko jednego gospodarstwa domowego.

27. Terminy i zasady składania wniosków o wypłatę dodatku węglowego

Wniosek o wypłatę dodatku węglowego **składa się w gminie** właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej ten wniosek w terminie **do dnia 30 listopada 2022 r.** Wnioski złożone po dniu 30 listopada 2022 r. pozostawia się bez rozpoznania.

Dodatek węglowy **wypłaca się w terminie do dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku** o jego wypłatę, przy czym wnioski złożone po dniu 30 października 2022 r. wypłaca się do dnia 30 grudnia 2022 r.

Wniosek składa się **na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej** w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344). W przypadku złożenia wniosku o wypłatę dodatku węglowego za pomocą środków komunikacji elektronicznej wniosek ten opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

Złożenie wniosku za pomocą środków komunikacji elektronicznej możliwe jest poprzez wysyłkę **pisma ogólnego na skrzynkę ePuap właściwego urzędu**, gdzie załącznikiem będzie **podpisany elektronicznie plik** zawierający wypełniony wniosek o wypłatę dodatku węglowego:

- **Podpisanie pliku** za pomocą profilu zaufanego możliwe jest poprzez stronę: <https://www.gov.pl/web/gov/podpisz-dokument-elektronicznie-wykorzystaj-podpis-zaufany/>
- Wysłanie **pisma ogólnego na skrzynkę ePuap właściwego urzędu** możliwe jest poprzez stronę: <https://www.gov.pl/web/gov/wyslij-pismo-ogolne>

Wzór wniosku jest jednolity dla wszystkich gmin – jest on dostępny w urzędach gmin. Wzór wniosku w wersji elektronicznej można pobrać ze strony internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska: <https://www.gov.pl/web/klimat/wniosek-o-dodatek-weglowy>

28. Czy dodatek węglowy mogą otrzymać gospodarstwa domowe, które zakupiły węgiel wcześniej, jeszcze przed złożeniem wniosku?

Jedynym przeciwskazaniem do otrzymania dodatku węglowego jest zakup węgla w terminie pomiędzy 28 lipca br., a 11 sierpnia br., **po cenie i od sprzedawcy wynikających z przepisów ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców niektórych paliw stałych w związku z sytuacją na rynku tych paliw (Dz. U. poz. 1477)** – co zostało szczegółowo wyjaśnione w cz. III pkt 18. poradnika.

Należy w tym miejscu podkreślić, że zakupienie opału na **zasadach rynkowych**, tj. poza mechanizmem wynikającym z ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. – bez względu na cenę jaką zapłaciło gospodarstwo domowe wnioskodawcy, a także bez względu na to od którego sprzedawcy węgiel został zakupiony (np. zakup ze sklepu Polskiej Grupy Górniczej) **nie wyklucza z możliwości uzyskania dodatku węglowego.**

29. W jakiej formie zostanie wypłacony dodatek węglowy – w gotówce czy przelewem?

Dodatek węglowy można otrzymać przelewem na konto – we wniosku o dodatek węglowy należy wpisać numer rachunku płatniczego, na który zostanie przekazana kwota dodatku węglowego. **Wskazany do przelewu numer rachunku nie musi należeć do osoby składającej wniosek o wypłatę dodatku węglowego.**

O innych możliwych formach wypłaty dodatku węglowego decydują lokalne uwarunkowania w gminie, w której rozpatrywany jest wniosek o wypłatę dodatku.